

Abstrakt práce:

Geopolitický priestor Karpatskej kotliny bol v 9. storočí situovaný na okraji dosahu gréckej a latinskej vzdelanosti. Z daného obdobia však nedisponujeme písomnou reflexiou spoločnstiev, ktoré toto územie obývali. Preto politickú a spoločenskú situáciu môžeme poznávať iba sprostredkovane, prostredníctvom externých písomných prameňov a metód archeológie.

Avarsko-franské vojny a bulharské výboje definitívne vymazali avarský kaganát z pomyselnej politickej mapy Európy 9. storočia. K rýchlemu rozkladu Avarie nepochybne prispela aj vnútropolitická kríza, sporo zachytená v primárnych prameňoch. Výpoveď naratívnych textov a archeológie však nasvedčuje, že tieto procesy nepriniesli dramatické zmeny v „etnickom“ zložení populácie Karpatskej kotliny. V úvodných kapitolách tejto práce podávam prehľad o množine prameňov písomnej povahy a smeroch v modernom archeologickom bádání. V riešení práce skúmam nielen možné východiská kontinuálnej prítomnosti Avarov v strednej Európe 9. storočia, ale aj otázky okolo chronológie obsadzovania Karpatskej kotliny maďarskými kmeňmi. Vo svetle poznatkov pramennej kritiky a záverov archeológie sa zdá, že preživšie spoločnstvá pozdného kaganátu Avarov boli od konca 9. storočia postupne integrované do politicko-spoločenských štruktúr maďarského kmeňového zväzu a stali sa tak súčasťou etnogenézy Maďarov, ktorí v priebehu 10. storočia položili základy stredovekého Uhorského štátu.

Kľúčové slová: Avari, Frankovia, Bulhari, Moravia, Maďari, Raný stredovek, Socio-politická identita